

## РОЗДІЛ 7. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА І ПОРІВНЯЛЬНОГО ПРАВОЗНАВСТВА

*Анциупова Т. О.*

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
докторант кафедри права Європейського Союзу та порівняльного правознавства,  
кандидат юридичних наук, доцент*

### **ПРАВИЛА ПРОЦЕДУРИ РАДИ ЄВРОПИ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА**

У 1997 році в своїй монографії «Норми міжнародного права» професор І.І. Лукашук писав: «У міжнародному праві процесуальні норми поки не виділені в особливу галузь. Вони переплітаються з матеріальними нормами як в загальній системі права, так і в конкретних міжнародно-правових актах. Є підстави вважати, що поступово в міжнародному праві утворюється галузь процесуального права» (Лукашук І. І. Нормы международного права в международной нормативной системе. М.: Издательство «Спарк», 1997. – С. 186-187).

Дійсно, норми міжнародного публічного процесуального права тісно переплетені з нормами міжнародного матеріального права. Доказом тому слугує, практично кожен міжнародний договір, що містить в своєму тексті і матеріальні і процесуальні норми одночасно. Особливою групою джерел міжнародного публічного процесуального права є правила процедури органів та інститутів міжнародних організацій. У цих документах визначаються організаційно-процедурні питання діяльності міжнародних міждержавних організацій (ММПО), тому вони є джерелами процесуального права у чистому вигляді.

Правила процедури приймаються у повній відповідності до Статутних документів будь-якої міжнародної міждержавної організації і, як правило, в тексті Статуту ММПО передбачено право на прийняття власних правил процедури керівними органами даної організації.

Наприклад, ст. 21 Статуту ООН наділяє правом прийняття власних правил процедури Генеральну Асамблею ООН, ст. 30 Статуту ООН наділяє аналогічним правом Раду Безпеки, ст. 72 – Економічну і Соціальну Раду, ст. 90 – Раду з опіки.

Міжнародні судові інстанції діють, як правило, на підставі установчого документа – Статуту, а також Регламенту, який по суті і є правилами процедури. Наприклад, правовою основою щоденного функціонування міжнародного кримінального суду є: Статут Міжнародного кримінального суду, Правила процедури і доказування, а також Регламент міжнародного кримінального суду (ст. 52 Римського статуту міжнародного кримінального суду // [http://www.un.org/ru/documents/decl\\_conv/conventions/pdf/rome\\_statute\(r\).pdf](http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/rome_statute(r).pdf)). При цьому Статут є джерелом, що містить «змішані» норми (і матеріальні і процесуальні), а Правила процедури і доказування та Регламент міжнародного кримінального суду (від 17 липня 1998 року зі змінами на основі протоколів від 10 лис-

топада 1998 року, 12 липня 1999 року, 30 листопада 1999, 8 травня 2000 року, 17 січня 2001 і 16 січня 2002 р., набув чинності 1 липня 2002 року) – джерелами міжнародного публічного процесуального права у чистому вигляді.

Міжнародний суд ООН діє на підставі Статуту ООН, Статуту Міжнародного суду ООН та Регламенту Міжнародного суду. З них тільки Регламент (ухвалений 14 квітня 1978 р., який набув чинності 1 липня 1978 р.) є джерелом міжнародного публічного процесуального права у чистому вигляді.

Регіональні міжнародні організації, що діють на основі принципів і норм (в тому числі звичайних) міжнародного публічного права також надають право своїм органам та інститутам приймати власні правила процедури.

У Рамках організаційного механізму Ради Європи прийняті та діють наступні основні правила процедури:

1. Правила процедури Комітету Міністрів Ради Європи (прийняті у серпні 1952 р. із поправками у березні 1952 р., липні 1955 р., грудні 1958 р., червні 1959 р., липні 1964 р., липні 2005 р. Тобто для Правил процедури Комітету Міністрів Ради Європи діючою є редакція 2005 р.).

2. Правила процедури для засідань заступників міністрів (прийняті Комітетом міністрів Ради Європи на його 16-й сесії 4-5 липня 1955 р., та діють у четвертій редакції 2005 р.).

3. Правила Комітету міністрів щодо нагляду над виконанням рішень ЄСПЛ та строків угод щодо дружнього врегулювання (прийняті Комітетом міністрів Ради Європи 10 травня 2006 р.).

4. Правила процедури Парламентської Асамблеї Ради Європи (прийняті 4 листопада 1999 р. зі змінами на основі тридцяти дев'яти Резолюцій ПАРЕ. Таким чином, до Правил процедури Парламентської Асамблеї Ради Європи за період з 2000 по 2011рр. вносились зміни та доповнення тридцять дев'ять разів (станом на березень 2012 р.)).

5. Правила Процедури Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи і його палат (діють в редакції від 27 жовтня 2010 р.).

6. Регламент Адміністративного суду Ради Європи (набрав чинності 1 вересня 1982, із змінами від 27 жовтня 1994 і 30 січня 2002).

7. Регламент Європейського суду з прав людини (Прийнятий 4 листопада 1998 р. і діючий в редакції поправок від 16 січня 2012 р., що набули чинності 1 лютого 2012 р. За період з листопада 1998 по березень 2012 до Регламенту ЄСПЛ поправки вносились 20 разів).

8. Правила процедури Конференції міжнародних неурядових організацій (прийняті 25 червня 2008 р. із доповненнями 28 січня 2009).

Важливою відмінною рисою правил процедури міжнародних органів та /або організацій як джерел міжнародного публічного процесуального права є їх динамічний характер. Правила процедури, які являють собою правову основу щоденної роботи ММПЮ, повинні об'єктивно відображати реалії розвитку як міжнародного публічного права в цілому, так і даної конкретної ММПЮ, зокрема. Як правило, Правила процедури міжнародних органів та організацій з моменту свого ухвалення і набуття чинності зазнають

численні зміни та доповнення, чого не можна сказати про матеріальні норми міжнародного публічного права.

Правила процедури міжнародних органів та організацій формують окремий інститут міжнародного публічного процесуального права. Правилами процедури регулюються всі процедурні та процесуальні аспекти діяльності міжнародних органів та організацій.

**Бехруз Х.**

*Национальный университет «Одесская юридическая академия»,  
доктор юридических наук, профессор кафедры права Европейского Союза и  
сравнительного правоведения*

### **ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ СРЕДСТВ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ИНТЕРАКТИВНОГО УЧЕБНОГО КУРСА «СРАВНИТЕЛЬНОЕ ПРАВОВЕДЕНИЕ»**

Мультимедийные средства представляют собой взаимодействие визуальных и аудио эффектов на основе интерактивного программного обеспечения с использованием современных технических и программных средств. В этом процессе происходит объединение текста, звука, графики, фото, карт, картинок, видео в одном цифровом представлении. В одном процессе может участвовать текстовая, аудиальная, графическая и видео информация.

Использование мультимедийных средств находит своё применение в различных областях человеческой деятельности: рекламе, искусстве, образовательном процессе, индустрии развлечений, медицине, бизнесе, научных исследованиях и др., т. е. в тех сферах, где ключевую роль играет восприятие информации человеком.

В образовательном процессе мультимедийные средства используются для создания компьютерных учебных курсов и справочников, таких как энциклопедии и сборники, а также в проведении лекционных и практических занятий, что позволяет участникам образовательного процесса пройти через серию презентаций, тематического текста и связанных с ним иллюстраций в различных форматах представления информации.

Мультимедийные технологии обогащают процесс обучения, позволяют сделать обучение более эффективным, вовлекая в процесс восприятия учебной информации большинство чувственных компонент обучаемого.

При помощи мультимедийного кейса, содержащего текстовую, графическую, аудио и видео – информацию, возможен способ интерактивного взаимодействия с подаваемым материалом, что значительно сокращает время для исследования, изучения подаваемой информации мультимедийными средствами.

Для совершенствования программного и методического обеспечения, материальной базы, а также в обязательном повышении квалификации преподавателей, обеспечивающих учебный курс «сравнительное правоведение» успешно используются современные